

Onderwerp

Verplaatsing radarstation irt windplannen Blauw en Groen

Kern mededeling:

De staatssecretaris van Defensie heeft het voornemen om de huidige defensieradar van Nieuw Milligen te verplaatsen naar Herwijnen en hiervoor een rijks coördinatie-regeling (RCR) toe te passen. De voorgenomen verplaatsing is primair ingegeven vanuit Defensie belangen. Daarnaast is de bouw van de windplannen Blauw en Groen afhankelijk gemaakt van voldoende radardekking en is het dus van groot belang dat de defensieradar tijdig is verplaatst. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK - samen met BZK bevoegd gezag voor de inpassingsplannen voor de windplannen) heeft de ontwikkeling van de windplannen afgestemd met het ministerie van Defensie en heeft er vertrouwen in dat de vereiste radardekking voor de start van de bouw van de windparken gerealiseerd kan zijn. Hoewel de verplaatsing vertraagd is en de inzet van de RCR nu noodzakelijk is om tijdig voldoende radardekking te realiseren, is het nog steeds mogelijk om de vereiste procedures afgerond te hebben voordat de start van de windparken is gepland. De provincie houdt de voortgang van de verplaatsing nauwlettend in de gaten om te voorkomen dat bouw van de windplannen Groen en Blauw vertraging oplopen.

Mededeling:

Afstemming windplannen en radardekking

Bij de ontwikkeling van windplannen toetst het ministerie van Defensie aan de vereiste radardekking voor twee radarsystemen: de Mass-radar voor verkeersgeleiding, en de defensie radar. Voor beide systemen leidt windplan Groen tot een ontoelaatbare vermindering van de radardekking. Een deel van windplan Blauw leidt tot een ontoelaatbare afname van de militaire radardekking.

VVGB

Voor windplan Groen heeft Defensie een (verklaring van geen bezwaar) VVGB verleend onder de voorwaarde dat de radardekking voor beide radarsystemen voldoende moet zijn. Deze voorwaarde is ook opgenomen in de reeds verstrekte VVGB voor windplan Blauw. In deze VVGB geldt de voorwaarde enkel voor de defensieradar en een deel van het windplan (Rivierduintocht en Klokbeke-tocht).

Mass-radar

De Mass-radarsystemen zullen door Defensie landelijk worden verbeterd, te beginnen bij de twee radarlocaties die samen de radardekking boven Flevoland verzorgen. In september 2019 zullen de werkzaamheden worden aanbesteed. Naar verwachting zijn deze locaties operationeel half 2021, dus voor de start van de bouw van windplan Groen.

Defensieradar

De huidige militaire radar is vanwege de leeftijd (meer dan 40 jaar) aan vervanging toe en dient vanwege de laaggelegen locatie met beperkt zicht verplaatst te worden. Sinds 2015 heeft het ministerie van Defensie een nieuwe locatie op het oog in Herwijnen. Als de radar op deze nieuwe locatie in gebruik wordt genomen leiden de windparken Blauw en Groen ook niet meer tot een onacceptabele beperking van de radardekking. Bij de planontwikkeling van de beide parken is (in afstemming met het ministerie van Defensie) rekening gehouden met de beoogde verplaatsing.

Registratienummer

2482543

Datum

25 september 2019

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Omdat de voormalige gemeente Lingewaal (sinds West Betuwe) vooralsnog geen medewerking wilde verlenen aan de plaatsing, heeft de staatssecretaris van Defensie op 7 juni 2019 besloten een RCR toe te passen (zie bijlage 1). De Eerste Kamer heeft over dit besluit schriftelijke vragen gesteld. Deze vragen zijn in een aparte brief beantwoord (zie bijlage 2). Het besluit is door de Tweede Kamer besproken op 4 september j.l. Tijdens de behandeling van het besluit zijn vragen gesteld over o.a. het voorhanden zijn van alternatieven. Op 24 september j.l. heeft de Tweede Kamer gestemd over de ingebrachte moties en daarbij een motie overgenomen waarin de regering wordt verzocht door middel van een grondig onderzoek alternatieve locaties voor het radarstation in kaart te brengen en de Kamer over dit onderzoek te informeren, voordat de eerste schop in de grond gaat.

Consequenties voor de windplannen

Hoewel de beoogde verplaatsing van de militaire radar vertraging heeft opgelopen en de inzet van de RCR nu benodigd is, is het nog steeds mogelijk om de planologische procedures voor een nieuwe radarlocatie in Herwijnen tijdig af te ronden. Het Rijksinpassingsplan Herwijnen zal naar verwachting uiterlijk begin 2020 worden vastgesteld. Hierdoor kan naar verwachting de nieuwe radar Herwijnen begin 2022 operationeel zijn. Als deze planning van de defensieradar vertraging oploopt of als uit een alternatieven studie blijkt dat er betere locaties beschikbaar zijn heeft dit mogelijk consequenties voor de beoogde startdatum van de windparken. Het ministerie van EZK en de provincie zullen de voortgang daarom nauwlettend in de gaten houden en waar nodig wordt bestuurlijk afstemming gezocht.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
1. Kamerbrief met besluit tot toepassing RCR militair radarstation Herwijnen	2482655	ja
2. Kamerbrief over het besluit tot toepassing RCR militair radarstation Herwijnen	2482655	Ja

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Onze referentie
BS2019010184

Afschrift aan
de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Datum 07-06-2019
Betreft Besluit tot toepassing van de Rijkscoördinatieregeling ten behoeve
van het project militair radarstation Herwijnen

Geachte voorzitter,

Conform artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) stuur ik uw Kamer hierbij het besluit, waarin ik, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Rijkscoördinatieregeling (RCR) van **toepassing verklaar op de voorbereiding van het project 'militair radarstation Herwijnen'**.

Artikel 3.35, eerste lid, Wro bepaalt dat de RCR slechts bruikbaar is als de verwezenlijking van een onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid dat wenselijk maakt. Daarnaast is een Rijksinpassingsplan ingevolge artikel 3.28 Wro **slechts juridisch houdbaar als sprake is van 'nationale belangen'**.

Naar mijn mening is hiervan sprake. Uit de memorie van toelichting van de Wro (Kamerstuk 28916, nr. 33, p. 52) **volgt dat 'klassieke nationale projecten en activiteiten die betrekking hebben op 's lands veiligheid' waaronder 'landsverdediging', onder het criterium 'een goede nationale ruimtelijke ordening' vallen en daarmee van nationaal belang zijn.**

Aanleiding besluit en toelichting nationaal belang
Militaire radarstations zijn van nationaal belang om het Nederlandse luchtruim te kunnen bewaken. Een goede, landelijke radardekking is daarbij essentieel. Op dit moment wordt een nieuw militair radarstation gerealiseerd in Wier ter vervanging van de oude militaire radar op die locatie. Ook het militair radarstation op de locatie Nieuw Milligen is verouderd en moet worden vervangen. Het project

'militair radarstation Herwijnen' ziet daarop toe. Het ligt om verschillende redenen niet in de rede om op de locatie Nieuw Milligen een nieuw militair radarstation te bouwen. In de eerste plaats ligt de locatie ongunstig ten opzichte van de hoger gelegen terreindelen in de omgeving, hetgeen beperkingen met zich meebrengt voor de radardekking. In de tweede plaats is een locatie die verder naar het zuidwesten ligt nodig voor betere spreiding van militaire radarstations in Nederland en daarmee voor completere dekking. Voorts bestaan er vanwege het Energieakkoord vergevorderde plannen om windmolenparken te realiseren in de provincie Flevoland. Deze windparken verstoren de radarontvangst ontoelaatbaar op Nieuw Milligen en kunnen daarom pas operationeel worden nadat de radar in Nieuw Milligen niet meer in gebruik is. Bij de planvorming voor modernisering van het militaire radarstation Nieuw Milligen is daarom, mede met het oog op de opgave windenergie op land, gezocht naar een betere locatie.

Op de locatie Broekgraaf 1 te Herwijnen was tot juni 2012 een radarstation van Luchtverkeersleiding Nederland gevestigd. Door hier een militair radarstation te bouwen, kan een significante verbetering in de landelijke radardekking worden verwezenlijkt. Defensie heeft dit terrein daarom in maart 2016 aangekocht. Teneinde de bouw mogelijk te maken is deze locatie in artikel 2.1, achtste lid van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) aangewezen als militair radarstation als bedoeld in artikel 2.6.2, achtste lid van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In artikel 2.6.9 van het Barro is bepaald dat bij een eerstvolgende herziening van het bestemmingsplan voor deze gronden de **bestemming 'maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie' moet** worden opgenomen en dat geen bestemmingen worden opgenomen die een belemmering kunnen vormen voor de functionele bruikbaarheid van dat radarstation.

Op 22 april 2016 heeft het ministerie van Defensie bij de voormalige gemeente Lingewaal een principeverzoek ingediend om ten behoeve van de bouw van een militair radarstation mee te werken aan een wijziging van het bestemmingsplan. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft in reactie hierop laten weten positief te staan tegenover het verzoek en heeft de wijziging in gang gezet. In zijn openbare vergadering van 11 oktober 2018 heeft de gemeenteraad van Lingewaal¹ **echter besloten om het bestemmingsplan 'Broekgraaf 1', waarmee werd beoogd aan het gelijknamige perceel de bestemming 'maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie' toe te kennen, niet vast te stellen** (Kamerstuk 27830, nr. 271, p. 17). De raad heeft daarbij onder andere **overwogen dat vaststellen van het plan niet tot 'een goede ruimtelijke ordening'** zou leiden. Daarnaast vindt de raad dat onvoldoende inzicht is gegeven in de effecten voor de volksgezondheid.

Als gevolg van het besluit van de gemeenteraad kan de bouw van het militair radarstation geen doorgang vinden, dit heeft een negatieve impact op de nationale veiligheid en als gevolg daarvan komt ook de realisatie van de windparken in het gedrang (Kamerstuk 33612, nr. 68, bijlage, p. 15). Op basis van de geldende subsidieregels voor windenergieprojecten moet realisatie binnen vier jaar vanaf het moment van subsidieverstrekking zijn verzekerd.

Volgens de wetgever is het inpassingsplan bij uitstek het instrument om de besluitvorming ten aanzien van projecten met een nationaal belang in de hand van de minister te houden of om in te zetten als de besluitvorming omtrent dergelijke projecten op gemeentelijk niveau is vastgelopen. Hiermee kan worden verzekerd dat alsnog de benodigde besluiten worden genomen om tijdig een

¹ Met ingang van 1 januari 2019 is de gemeente Lingewaal opgegaan in de nieuwe gevormde gemeente West Betuwe.

vervangende radar op genoemde locatie te realiseren, zodat de radardekking in Nederland geborgd blijft.

Het toepassen van de Rijkscoördinatieregeling is op 4 december 2018 besproken met de burgemeester en verantwoordelijk wethouder van de gemeente Lingewaal. Op 8 mei 2019 is dit besproken met de verantwoordelijk wethouder van de nieuw gevormde gemeente West Betuwe, vervolgens is op 28 mei het college van Burgemeester en Wethouders nader geïnformeerd. Het college heeft vervolgens te kennen gegeven niet zelf een bestemmingsplanwijziging te willen initiëren.

De Rijksinzet is erop gericht geweest om de gemeente eerst zelf de gelegenheid te bieden om de benodigde bestemmingsplanwijziging door te voeren. Toen dat niet lukte, is in goed bestuurlijk overleg geprobeerd om de ontstane impasse te doorbreken. Dit heeft niet geleid tot andere inzichten waarmee de beschreven nationale belangen voldoende kunnen worden geborgd. Daarom gaat het Rijk nu met gebruikmaking van de RCR de bouw van het radarstation op de locatie Herwijnen zelf mogelijk maken.

Rijksinpassingsplan

Op basis van de RCR stelt het Rijk een Rijksinpassingsplan op om de bestemming 'maatschappelijk-militaire zend- **en ontvangstinstallatie**' toe te kennen aan de locatie Broekgraaf 1 te Herwijnen. De bezwaren van de gemeenteraad Lingewaal om het bestemmingsplan niet vast te stellen, zijn meegenomen in de voorbereiding van het inpassingsplan en de realisatie van het radarstation. Bij de vaststelling van het inpassingsplan wordt ten aanzien van alle door de raad naar voren gebrachte bezwaren voldaan aan de wettelijke bepalingen en normeringen, in het bijzonder die met betrekking tot mogelijke stralingsbelasting naar de omgeving. Ook bij de vergunningverlening voor het radarstation wordt dit zeker gesteld. De stralingsbelasting wordt overigens nadat de radar in werking is getreden periodiek gemeten en getoetst. Voordat het Rijksinpassingsplan wordt bekrachtigd wordt de raad van de gemeente West Betuwe gehoord. Hiernaast worden nogmaals omwonenden en belanghebbenden geïnformeerd.

Besluit

Tegen de achtergrond van het voorgaande wordt op grond van artikel 3.35, eerste lid, Wro de RCR toegepast op het van nationaal belang zijnde project '**militair radarstation Herwijnen**'. Dientengevolge zal voor het radarstation een inpassingsplan worden opgesteld, zal de voorbereiding, waaronder het horen van de gemeenteraad en provinciale staten, en vaststelling daarvan via één procedure verlopen en zullen de benodigde vergunningen zoveel mogelijk in een gecombineerde procesgang worden verleend.

Op grond van artikel 3.35 eerste en negende lid, van de Wro is dit besluit genomen in overeenstemming met het gevoelen van de Ministerraad en wordt aan het besluit geen uitvoering gegeven dan nadat beide Kamers der Staten-Generaal daarmee hebben ingestemd. Met het besluit wordt geacht te zijn ingestemd indien geen van beide Kamers binnen vier weken na de toezending van dat besluit een besluit heeft genomen omtrent de behandeling daarvan.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Drs. B. Visser

